

DE 'COASTWATCHERS'

de meeste werden gehandhaafd en er werden met behulp van onderzeeboten nieuwe aan toegevoegd. Er waren tenslotte meer dan negentig in werking.

'*The watchers*', aldus Ronald Lewin,

*'were of many types – from the Regular Navy, former district officers, planters. Equipped with durable and efficient radios, they could operate behind the Japanese lines under the shield of their own local knowledge and the loyalty, beyond praise of imagination, of the islanders.'*¹

De *Coastwatchers* hebben een rol van eminente betekenis gespeeld in de maanden van de Slag om Guadalcanal (augustus '42–januari '43) en tijdens MacArthurs offensief langs de noordkust van Nieuw-Guinea (tot in de zomer van '44). Trouwens, toen MacArthur in de Philippijnen doordrong, was ook daar een net van *Coastwatchers* in volle actie.

*Frans-Indo-China*²

Het zou in het systeem der Japanners gepast hebben om als uitvloeisel van hun politiek in Azië ook aan de Indo-Chinezen een vorm van 'onafhankelijkheid' in het vooruitzicht te stellen, maar daar konden zij moeilijk toe overgaan: toen zij midden '40 en midden '41 overeenkomsten troffen met de regering van maarschalk Pétain die hun het recht gaven, respectievelijk het noorden en het zuiden van Frans-Indo-China militair te bezetten, impliceerde zulks dat in de volkenrechtelijke status van het gebied³ geen wijziging zou worden aangebracht: het bleef bestuurd door een Franse *Gouverneur-Général* die, in overeenstemming met de hem van Vichy uit voorgeschreven gedragslijn, de Japanse instructies in ontvangst nam en uitvoerde.

Pas in de tweede helft van '44 werd in die situatie een nieuw element gebracht: de Gaulle had in Parijs een Voorlopige Franse regering kunnen vormen en een van haar geheime diensten, de *Direction Générale des Études et Recherches*, ging zich onmiddellijk moeite geven om in samenwerking met *Force 136* van Calcutta uit verbindingen te leggen met Frans-Indo-

¹ Ronald Lewin: *The other Ultra*, p. 159. ² Ook deze paragraaf is hoofdzakelijk gebaseerd op Donnison's werk *British Military Administration in the Far East 1943–1946*, pag. 403 en vlg. ³ Het bestaat thans uit Vietnam, Laos en Cambodja.